

MEDBORGARDEKLARATION MED TEKNISK KOSTNADSBOK

# Samhällskontraktet

*Det går*

Garanterat materiellt överflöd utan krav på motprestation.  
Nordisk Union, med Sverige som genomförbarhetsfall. Version  
9.8, september 2026.

**Författare och initiativtagare: Patrik Solvelius**

# Läsanvisning

Del 1 är skriven för medborgaren och kan läsas fristående. Den ger hela poängen utan att kräva teknisk bakgrund. Del 2 är kostnadsboken: där visas vad byggprogrammet innehåller, vilka offentliga data som bär siffrorna och vilka frågor som hör till projektering. Dokumentet är byggt för två läsningar: först förstå, sedan granska.

## Om metod och AI

Den här rapporten är ett samarbete mellan mänsklig analys och AI-verktyg. AI har använts för att söka, sammanställa och strukturera offentlig statistik. Samtliga faktapåståenden bygger på namngivna primärkällor som finns listade i källförteckningen och som vem som helst kan verifiera direkt. Mänsklig insats har legat i frågeformulering, bedömning, iteration och prioritering. Rapporten är självbärande med sina primärkällor; den som vill granska kan göra det utan att ta AI:s delaktighet för givet.

**Kärnslutsats:** Ett samhälle kan garantera alla invånare tillgång till det de behöver, när de behöver det, utan krav på motprestation. Resurser, teknik, organisation och ekonomiska flöden som krävs finns redan.

## DEL 1. För medborgaren

### Vi har redan allt som krävs

Vi har redan allt som krävs för att ingen i Norden ska behöva sakna det de behöver för att leva. Maten finns. Energin finns. Vattnet, kunskapen, industrin, logistiken och kapitalet finns. Den brist människor upplever av livets nödvändigheter är i hög grad organiserad, inte fysisk.

Ett samhälle kan garantera var och en av sina invånare mat, vatten, värme, bostad, vård, läkemedel och en plats i gemenskapen, utan att någon först måste förtjäna rätten att leva. Med maximal ändamålsenlig kvalitet, inom det jorden tål. Det är möjligt nu, med det som redan finns.

Den tyngsta invändningen har alltid varit ekonomisk. Vem ska betala. Vi betalar redan mer än så varje år, för vägar, för försvar, för vård. Att bygga grunden för ett tryggt liv åt alla kostar några få procent av det vi ändå lägger.

Det avgörande hindret verkar inte vara fysisk omöjlighet, utan beslut, projektering och politisk vilja. Det betyder en människa som kan lämna ett arbete som bryter ner henne utan att förlora taket över huvudet. En äldre som slipper välja mellan mat och medicin. Tid att leva, frihet att säga nej, trygghet att börja om. Det är vad det handlar om, och det går att bygga.

### Vad garantin omfattar

Garantin har inga nivåer. Den infrias eller byggs på väg mot att infrias. Budgeten beskriver byggprogrammet för garantins kärna, inte kvalitetsklasser av trygghet.

Maslows behovstrappa kan användas som pedagogisk karta, men samhällskontraktet formuleras som livsinfrastruktur. Det gör behoven mätbara, byggbara och möjliga att följa upp.

| Behovslager                  | Vad garanteras                                                    | Exempel på livsinfrastruktur                                                                      |
|------------------------------|-------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Kroppslig överlevnad      | Det kroppen behöver för att leva och fungera.                     | Mat, vatten, värme, hygien, sanitet, vård, läkemedel, skydd.                                      |
| 2. Trygg vardag              | Det som gör livet stabilt, förutsägbart och möjligt att planera.  | Bostad, energi, kommunikation, nödvändig mobilitet, vardagsresurser, reparation.                  |
| 3. Deltagande och blomstring | Det som gör människan delaktig i samhället och fri att utvecklas. | Digital tillgång, lärande, gemenskap, lokala noder, frivilligt bidrag, skapande och återhämtning. |

Överflöd betyder tillgång till det som behövs, när det behövs. Det betyder inte obegränsad konsumtion. Det betyder frånvaro av brist på det nödvändiga.

Maximal ändamålsenlig kvalitet betyder största nytta för ändamålet: hållbarhet, reparerbarhet, låg resursförlust, god funktion, god hälsa, cirkularitet och lång livslängd. Det betyder inte dyrast, mest statusfyllt eller mest resurskrävande.

### Byggt för att bestå

Samhällskontraktet byggs med en riktning: samhället ska bära liv över generationer.

Allt mänskligt är ändligt, men ett samhälle kan fatta beslut som om det ansvarar för framtiden.

Det innebär att material, teknik, institutioner och resurser väljs för långsiktig funktion, reparation och återbruk. Anpassning och omsorg om dem som lever inom kontraktet är inbyggda styrprinciper. Kortsiktig vinst, planerat slitage och artificiell knapphet ersätts av ett annat mål: att livsinfrastrukturen ska kunna upprätthållas, förbättras och föras vidare.

Hållbarhet i det cirkulära systemet mäts inte i en produkts livslängd utan i materialets förmåga att cirkulera. Produkten kan förändras när behoven förändras; materialet ska stanna i kretsloppet. Full cirkularitet är termodynamiskt begränsad och alla materialflöden downcyklar i någon mån, men systemet designas för att minimera dessa förluster och budgetera för dem, inte ignorera dem.

## Produktionslogik: produkten är vinsten

I dagens marknadslogik bedöms produktion ofta efter försäljning, marginal och monetär avkastning. I samhällskontraktet är den

producerade livsresursen själva avkastningen.

| Marknadslogik                                                    | Samhällskontraktets logik                                                                           |
|------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Investeringskostnad vägs mot försäljningspris och vinstmarginal. | Investeringskostnad vägs mot tryggad tillgång, resurseffektivitet, hälsa och frigjord mänsklig tid. |
| Arbete bevaras ofta eftersom försörjning knyts till anställning. | Rutinmässigt arbete automatiseras där det frigör människor och stärker driften.                     |
| Produktion läggs ned när lönsamheten blir för låg.               | Produktion upprätthålls när produkten behövs för liv, hälsa och vardag.                             |
| Värde realiseras främst när någon betalar.                       | Värde realiseras när behovet är tillgodosett.                                                       |

Maten är avkastning. Den minskade sårbarheten är avkastning. Den frigjorda mänskliga tiden är avkastning. Den minskade stressen är avkastning.

Automation som frihetsinfrastruktur

Samhällskontraktet tar bort det politiska hindret för hög automation. Inom arbetslinjen kan automation upplevas som hot, eftersom förlorat arbete kan betyda förlorad försörjning. Med en garanterad materiell grund blir automation det den fysiskt är: ett verktyg som avlastar tungt, monotont, repetitivt och riskfyllt arbete.

Målet är hög automation. Den ska stärka fyra saker samtidigt: stabil tillgång, låg resursförlust, långsiktig drift och frigjord mänsklig tid. Mänsklig närvaro koncentreras till det som kräver omdöme, omsorg, lärande, kreativitet, demokratisk förankring och kvalificerat underhåll.

Kostnaden i ett grepp

Den här rapporten använder ett definierat byggprogram för Nordens garantikärna. Programmet omfattar mat, vatten, värme, bostad, hygien, vård, läkemedel, kommunikation, vardagsresurser, nödvändig mobilitet, logistik, lager, cirkulära materialflöden och digital kapacitetsstyrning.

**Nordisk garantikärna: cirka 3 200 miljarder kronor över 15 år.** Det motsvarar cirka 213 miljarder kronor per år, eller ungefär 630 kronor per nordisk invånare och månad i bruttoinvestering.

**Sveriges befolkningsandel: ungefär 1 200 miljarder kronor, alltså 80 miljarder kronor per år.** Beloppet avser byggprogrammet. Det är inte en faktura till individen, inte hela samhällets drift från noll och inte en lista över ambitionsnivåer.

Siffran är en programdimensionering baserad på referenskostnader för jämförbara projekt och anläggningar. Varje delpost är en referensram, inte en beräknad slutkostnad. Den exakta totalkostnaden fastställs i projektering.

Kostnaden ska jämföras med flöden samhället redan hanterar. Sveriges offentliga sektor omsatte drygt 3 000 miljarder kronor i utgifter 2024. Upphandlingspliktiga inköp uppgick till 1 009 miljarder kronor 2023. Hälso- och sjukvården kostade 719 miljarder kronor 2024. Den svenska transportplanen 2026–2037 omfattar 1 171 miljarder kronor. Dessa siffror visar att samhällen redan mobiliserar investeringar i denna storleksordning.

Samhällskontraktet lägger inte alla kostnader ovanpå dagens samhälle. Mat, boende, vård, energi, vatten och transporter finansieras redan i dag genom hushåll, offentliga budgetar och företag. Garantin gör dessa funktioner till livsinfrastruktur och riktar investeringarna mot tillgång, robusthet och cirkularitet.

Vad som är fastställt och vad som projekteras

| Fastställt i denna rapport                                                                          | Projekteras i förstudie                                                           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|
| Garantins innehåll: de nödvändiga funktionerna som ska vara tillgängliga för alla.                  | Exakt platsval, anläggningsstorlek, upphandling och tidsordning.                  |
| Huvudprogrammet: 3 200 mdkr över 15 år för Norden som första byggprogram.                           | Exakt kostnad per kommun, region, land och sektor efter offert- och platsstudier. |
| Stora offentliga kostnadsankare: vård, VA, elnät, transport, upphandling och offentlig ekonomi.     | Nettot mellan dagens marknadsorganisation och garantins driftorganisation.        |
| Teknikens existens: automation, växthus, vattenrening, logistik, digitala plattformar, återvinning. | Full kapacitetsbalans per vara, komponent, lagerdag och materialflöde.            |

Vanliga invändningar

Ingen skulle vilja arbeta utan tvång.

Systemet drivs initialt med konventionellt lönearbete. Utan krav på motprestation betyder att rätten till garantins resurser inte villkoras av arbete; det betyder inte att allt organiserat eller betalt arbete upphör i övergången. Skillnaden mot i dag är att den som arbetar inte gör det under hot om ekonomisk ruin om hen slutar. Garantin tar bort det existentiella tvånget, inte arbetsstrukturen. Det frigör val: att lämna ett arbete som bryter ned en, byta inriktning, eller stanna kvar av mening i stället för rädsla. I takt med att automation tar över rutinuppgifter minskar den mänskliga arbetsinsatsen som krävs för drift, och en allt större del av mänsklig tid kan ägnas åt det som faktiskt kräver omdöme, omsorg och kreativitet. Att människor bidrar utan existentiellt tvång är redan bevisat: öppen källkod, volontärarbete och omsorg utan lön är inte undantag utan en av de större produktionskrafterna i dagens samhälle.

Det blir centralstyrning.

Designen är distribuerad: lokala noder där behoven uppstår, regional samordning där flöden delas, nordisk överblick för kapacitet och beredskap, samt öppen revision och möjlighet att överklaga.

### **Omfattar garantin verkligen alla, redan från start?**

Ja. Rätten till garantin är universell från första dagen, för alla invånare, utan behovsprövning och utan inkomstgräns. Det som skiljer sig över tid är inte vem som har rätten, utan hur mycket som kan levereras direkt ur gemensam produktion. I början bärs det mesta fortfarande av dagens skattefinansiering, precis som resten av välfärden i dag. Ingen förlorar det stöd hen redan har i övergången: den som i dag till exempel får försörjningsstöd fortsätter få motsvarande, nu som en ovillkorlig del av garantin i stället för som behovsprövat bistånd med krav på att först tömma sparade medel och varje månad styrka aktivt arbetssökande. Allteftersom den gemensamma produktionen byggs ut höjs nivån, och mer kan levereras direkt till fler, i takt med att kapaciteten faktiskt bär det. Det är en prioritering av i vilken ordning en ännu ofullständig kapacitet tas i anspråk, inte en gräns för vem som har rätt.

### **Tänk om någon vill bygga ett palats i rent guld.**

Garantin gäller livsinfrastruktur med maximal ändamålsenlig kvalitet. Resursintensiva sårönskemål prövas mot tillgång, ekologisk påverkan, alternativ användning och systemnytta.

### **Är detta kommunism?**

Nej, inte i den mening invändningen vanligtvis avser. Samhällskontraktet bygger inte på enpartistat, tvångsarbete, förbud mot privat ägande eller central styrning av hela samhällslivet.

Det gör livets nödvändiga resurser till gemensam livsinfrastruktur. I övergången finns pengar, löner, budgetar, upphandling och marknader kvar. Men inom garantins kärna minskar pengars roll stegvis när mat, vatten, värme, bostad, vård och nödvändiga resurser kan levereras direkt efter behov. På sikt kan pengar främst fungera som redovisnings-, import-, export- och avräkningsmedel gentemot det som ligger utanför unionens gemensamma kapacitet.

Samhällskontraktet är därför inte ett system som förbjuder marknaden, utan ett som gör marknadens grindvaksroll gradvis överflödigt inom livets nödvändiga resurser: en ombyggnad av överlevnadens grund från betalningsförmåga till behov som styrande princip.

### **Vem betalar?**

Sveriges offentliga sektor omsatte drygt 3 000 miljarder kronor 2024. Sveriges andel av byggprogrammet är ungefär 80 miljarder kronor per år, jämförbart med VA-behovet (31 mdkr/år), kraftnätsplanen (20 mdkr/år) och transportplanen (98 mdkr/år). Det handlar om att rikta en investeringskapacitet samhället redan har.

### **Vad händer med innovation och ambition?**

När överlevnaden tryggas frigörs nyfikenhet, skapande och ambition från rädsla. Innovation styrs mer mot verklig nytta, hållbarhet, reparation, hälsa och mänsklig blomstring.

### **Är det för bra för att vara sant?**

Rinnande vatten, el i hemmen, massproduktion, antibiotika och internet lät också större än sin samtid. Frågan är inte om idén känns stor, utan om resurser, teknik, pengar och organisation finns. Den här rapporten visar att de gör det.

### **Klarar systemet normala störningar?**

Systemet byggs med robusthet som konstruktionsprincip, inte som efterhandslösning. Reservkapacitet, buffertlager och parallella leverantörskedjor ingår i byggprogrammet för att avvikelser ska absorberas som normala drifthändelser. Samma princip gäller redan i elnätet, som hanterar variationer i produktion och förbrukning varje dag utan att systemet kollapsar.

Så undersöker du själv

Poängen är inte att tro på ett dokument. Poängen är att pröva frågan. Använd en avancerad AI med källfunktion, eller flera modeller i följd.

| Steg                  | Gör så här                                                                                                                                  |
|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Välj testmetod     | Testa från grunden med prompten nedan, eller klistra in rapporten och be modellen granska den. Från grunden är starkast som oberoende test. |
| 2. Ställ huvudfrågan  | Be om kapacitet, kostnad, flaskhalsar, källor och motargument.                                                                              |
| 3. Kräv källor        | Be modellen skilja mellan offentlig data, beräkningar och antaganden.                                                                       |
| 4. Dela upp kostnader | Be om skillnad mellan bygginvestering, drift, omriktade flöden och motposter.                                                               |
| 5. Testa igen         | Ställ samma fråga i en annan modell. Be dem förklara skillnader.                                                                            |
| 6. Bedöm svaret       | Får du ett annat svar, kontrollera om du efterfrågade ett annat samhällsmål, obegränsad konsumtion eller total autarki.                     |

**Exempelprompt:** Vilken industriell, infrastrukturell och organisatorisk kapacitet krävs i Norden för att garantera alla invånare tillgång till livets nödvändiga resurser, mat, vatten, värme, bostad, hygien, vård, läkemedel, kommunikation, vardagsresurser och nödvändig mobilitet, när de behöver dem, utan krav på motprestation, inom ekologiska gränser och med cirkulära materialflöden? Vad finns redan, vad behöver byggas, vad kostar det över 15–20 år, vilka kostnader kan omriktas från befintliga flöden, vilka motposter kan uppstå och vilka data saknas för exakt projektering? Ge källor och de starkaste invändningarna.

Kärnan är enkel: att göra trygghet, tillgång och mänsklig blomstring till samhällets grundläggande infrastruktur.

Vad händer nu?

Diskutera med någon du litar på. Frågan förtjänar ett samtal, inte bara ett dokument.

Testa med en AI-modell. Ställ huvudprompten ovan utan att ge modellen rapporten och se vad den landar i.

Dela dokumentet med den som du tror är mest skeptisk. Det är just den personen som testet är värt mest för.

*Här slutar medborgardeklarationen. Du har hela poängen och kan stanna här. Härfter följer den tekniska kostnadsboken för dig som vill granska siffror, metod och källor.*

## DEL 2. Teknisk kostnadsbok

### T1. Metod: definiera först, räkna sedan

Den tekniska delen använder en enkel princip: varje större kostnad ska kunna följas från behov till byggprogram. Där exakta offertdata saknas används referensfall och öppna antaganden, inte dolda osäkerhetsspänn.

| Nivå | Innebörd            | Exempel                                                                                                                                                       |
|------|---------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| E1   | Offentlig statistik | Uppgift från myndighet, officiell statistik eller institution. Nordens befolkning 28,3 miljoner; Sveriges vårdkostnad 719 mdkr; svensk åkermark 2 526 900 ha. |
| E2   | Härledd beräkning   | Öppen uträkning ur E1 eller annan tydligt angiven källa. Kostnad per invånare och månad; växthusyta × kg/m².                                                  |
| E3   | Referensprogram     | Valt byggprogram som är tekniskt rimligt men behöver projekteras. 300 ha automatiserade växthus; nordisk systembudget 3 200 mdkr.                             |
| E4   | Projekteringsdata   | Sådant som kräver platsstudie, branschdata, offert eller pilot. Exakt API-kapacitet, lokal energianslutning, lagerdagar per vara.                             |

### T2. Behovskarta och garantins funktioner

| Funktion           | Garantins praktiska innebörd                                          | Kapacitet som behövs                                                         |
|--------------------|-----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|
| Mat                | Tillräcklig, näringsrik och robust matförsörjning året runt.          | Åkermark, lager, växthus, proteingrödor, förädling, kyla, reservlogistik.    |
| Vatten och sanitet | Rent vatten, avlopp, hygien och nödvatten vid störning.               | VA-nät, vattenverk, reningsverk, reservvatten, cirkulär näring.              |
| Värme och energi   | El, värme och effekt till livsnödvändiga funktioner.                  | Nät, lokala energinoder, fjärrvärme, värmepumpar, lagring, reservkraft.      |
| Bostad och skydd   | Trygg bostadsmiljö, underhåll och skydd vid kris.                     | Renovering, modulkapacitet, isolering, reparationsmaterial.                  |
| Vård och läkemedel | Tillgång till kritisk vård, läkemedel och medicinska förnödenheter.   | Kritiska läkemedelslistor, beredskapslager, steril produktion, vårdmaterial. |
| Vardagsresurser    | Kläder, hygienprodukter, verktyg, digital utrustning och reservdelar. | Reparation, återbruk, textil, plast, metall, standardiserade komponenter.    |
| Mobilitet          | Nödvändig person- och varutransport.                                  | Kollektivtrafik, servicefordon, cykel- och logistiknät, järnväg.             |
| Kommunikation      | Digital och fysisk tillgång till information och koordinering.        | Robust plattform, identitet, säkerhet, öppna data, revision.                 |

### T3. Nordiskt byggprogram: 3 200 mdkr över 15 år

Beloppen nedan är programramar för garantins kärna. De är inte olika nivåer av trygghet. Garantin är densamma. Tabellen visar vad som behöver byggas, förstärkas eller samordnas för att den ska infrias.

| Systemområde                       | Nordisk ram | Vad byggs eller förstärks                                                                                                |
|------------------------------------|-------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Mat och näringskretslopp           | 450 mdkr    | Lager, förädling, högautomatiserade växthus, proteingrödor, biogas, fosfor- och näringsåterföring, regional matlogistik. |
| Energi, värme, nät och reservkraft | 750 mdkr    | Elnät, effektstyrning, energilager, fjärrvärme, värmepumpar, reservkraft, sektorkoppling och energi till livsnoder.      |
| Vatten, VA, sanitet och nödvatten  | 350 mdkr    | Ledningar, reningsverk, vattenverk, nödvatten, redundans, kemikalieberedskap och näringsåterföring.                      |
| Bostad, underhåll och skydd        | 500 mdkr    | Renovering, energiförbättring, reparationskapacitet, bostadsreserv, modulkapacitet och skydd för särskilt utsatta.       |
| Läkemedel och vårdmaterial         | 250 mdkr    | Kritiska läkemedel, API där rimligt, steril produktion, skyddsmaterial, lager och kvalitetssystem.                       |
| Logistik, lager och returflöden    | 300 mdkr    | Regionala noder, kylkedjor, beredskapslager, transport, returlogistik och spårbarhet.                                    |
| Cirkulär materialindustri          | 350 mdkr    | Textil, plast, metaller, elektronikåtervinning, reparation, återbruk, materialpass och demonteringsdesign.               |
| Digital plattform och revision     | 100 mdkr    | Behovs- och kapacitetskatalog, lagerdata, materialpass, öppna gränssnitt, cybersäkerhet och revision.                    |
| Regionala livsinfrastrukturnoder   | 150 mdkr    | Lokala servicepunkter, utbildning, certifiering, reservroller, medborgarstöd och driftledning.                           |
| Summa                              | 3 200 mdkr  | Byggprogrammet för garantins kärna.                                                                                      |

Med 28,3 miljoner invånare i Norden [K1] blir 3 200 mdkr över 15 år cirka 213 mdkr per år. Utslaget på hela befolkningen motsvarar det ungefär 630 kronor per invånare och månad i bruttoinvestering. Sveriges andel uppgår till ungefär 1 200 mdkr, eller 80 mdkr per år. [E2]

### T4. Kostnadskedja: livsmedel och odling

**Behov.** Garantin kräver näringsrik mat året runt, robusthet vid störningar, lägre importberoende, cirkulära näringsflöden och produktion med låg rutinbunden arbetsinsats.

**Nuläge.** Sverige hade 2025 totalt 2 979 000 hektar jordbruksmark, varav 2 526 900 hektar åkermark. [K2, E1] Det visar att markbasen är stor, men att självförsörjning också beror på grödmix, insatsvaror, lager, energi, förädling och logistik.

Spannmålsskörden 2025 uppskattades preliminärt till 6,3 miljoner ton. [K3, E1] Basproduktionen börjar alltså inte från noll.

Svensk växthusproduktion visar att kontrollerad odling redan har hög avkastning per yta. Under 2025 odlades tomat på 484 500 m² och gurka på 630 600 m². Skörden var 17 700 ton tomat och 31 600 ton gurka, vilket motsvarar cirka 36,5 kg/m² för tomat och 50,1 kg/m² för gurka. [K4, E1] Svenska förebilder visar att tekniken redan finns i landet: Svegro's helautomatiska sallatsväxthus på Färingsö [K5] och Ljuskårda med LED-odling [K6] är verksamma exempel.

**Referensfall: 300 hektar högautomatiserade växthus i Sverige.** Växthus är inte lösningen för all mat. De är relevanta för färska, känsliga och importberoende grödor: tomat, gurka, sallat, örter och bär, där kontrollerad odling ger hög systemnytta i nordiskt klimat.

**Beräkning [E2, E3].** 300 hektar = 3 000 000 m². Planeringsvärde: 40 kg/m² och år. Årsproduktion: 3 000 000 m² × 40 kg/m² = 120 000 ton färska växthusgrödor per år. Planeringskostnad: 45 mnkr/ha. Grundkostnad: 300 ha × 45 mnkr/ha = 13,5 mdkr. Med projekteringsreserv för mark, energi, vatten, packning, kylkedja och integration avrundas posten till 18 mdkr.

Planeringskostnaden ligger inom intervallet för högteknologiska glasväxthus. En öppen kommersiell referens anger ungefär 2,5–6,2 miljoner euro per hektar beroende på höjd, teknik och skala. [K7, E1] Nederländerna visar att hundratals hektar ny växthuskapacitet är industriellt normalt: de fyra stora växthusgrödorna upptar tillsammans cirka 4 100 hektar 2023. [K8, E1]

| Delpost                                             | Mdkr            | Motivering                                                                              |
|-----------------------------------------------------|-----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|
| Högautomatiserade växthus, 300 ha                   | 18              | Året-runt-kapacitet för färska, känsliga och importberoende grödor.                     |
| Strategiska livsmedelslager                         | 40              | Lagerbyggnader, rotation, kyl/frys, spannmål, baljväxter, basvaror och krisuthållighet. |
| Förädling och packning                              | 35              | Regionala kvarnar, växtprotein, frys, konservering, torkning och packlinjer.            |
| Proteingrödor och robust grödomställning            | 25              | Ökad kapacitet för baljväxter, oljeväxter, potatis, rotfrukter och rådgivning.          |
| Näringsåterföring, biogas och insatsvaror           | 45              | Fosfor, kvävecirkulation, gödselhantering, avloppsnäring och biogasanläggningar.        |
| Matlogistik och lokala matnoder                     | 25              | Kylkedja, regional distribution, reservlogistik och retursystem.                        |
| Maskiner, reservdelar, digital styrning, utbildning | 12              | Driftrobusthet, automation, service och kvalitetssystem.                                |
| <b>Svensk programram</b>                            | <b>200 mdkr</b> | Svenskt genomförbarhetsfall. [E3]                                                       |

Nordisk programram sätts till 450 mdkr. Den är lägre än en enkel befolkningsmultiplikation av Sverige eftersom nordisk arbetsdelning minskar duplicering: Danmark har stark livsmedelskapacitet, Norge och Island havsresurser, Finland råvaru- och energisystem, Sverige skog, malm, jordbruk och industri.

**T5. Kostnadskedja: energi, värme och nät**

Garantin kräver säker vardagsenergi: el, värme, effekt, reservkraft och energiförsörjning till vatten, vård, matnoder, digital plattform, logistik och bostäder.

Svenska kraftnät planerar 2026–2035 cirka 2 900 km nya ledningar, cirka 40 nya stationer och reinvesteringar i över 1 100 km ledningar. De årliga investeringarna ökar till 20 mdkr per år 2026 och 2027. [K9, E1]

| Delprogram energi                        | Nordisk ram     | Vad beloppet avser                                                                         |
|------------------------------------------|-----------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|
| Elnät och regionala förstärkningar       | 260 mdkr        | Kapacitet till livsnoder, vård, vatten, värme, industri och lager.                         |
| Värme och sektorkoppling                 | 160 mdkr        | Fjärrvärme, spillvärme, värmepumpar, termiska lager och anslutning till växthus och noder. |
| Energilager och effektstyrning           | 140 mdkr        | Batterier där de gör nytta, styrsystem, flexibel last, lokal reservkraft.                  |
| Reservkraft och beredskap                | 110 mdkr        | Prioriterade funktioner: vård, vatten, matlager, kommunikation och lokala noder.           |
| Automation, mätning och cybersäker drift | 80 mdkr         | Driftdata, styrning, larm, redundans och revision.                                         |
| <b>Summa</b>                             | <b>750 mdkr</b> | Nordisk energiram för garantins kärna. [E3]                                                |

### T6. Kostnadskedja: vatten, VA, sanitet och nödvatten

Vatten är ren livsinfrastruktur. Sverige har ett stort känt investeringsbehov. Svenskt Vatten anger att minst 560 mdkr behöver investeras till 2040 i ledningar, vattenverk och reningsverk; årligt behov anges till cirka 31 mdkr. [K10, E1]

| Delprogram VA                  | Nordisk ram     | Vad beloppet avser                                                                     |
|--------------------------------|-----------------|----------------------------------------------------------------------------------------|
| Ledningsnät och reinvestering  | 130 mdkr        | Förstärkning ovanpå redan kända nationella behov.                                      |
| Vattenverk och reningsverk     | 80 mdkr         | Kapacitet, kvalitet, redundans och kemikalieberedskap.                                 |
| Nödvatten och reservsystem     | 55 mdkr         | Mobila enheter, lokala reservoarar, reservkraft och prioriterade distributionspunkter. |
| Näringsåterföring från VA      | 55 mdkr         | Fosfor, organiskt material, reningsteknik och koppling till jordbruk.                  |
| Mätning, säkerhet och styrning | 30 mdkr         | Sensorik, cybersäkerhet, driftdata och öppen revision.                                 |
| <b>Summa</b>                   | <b>350 mdkr</b> | Nordisk VA-ram för garantins kärna. [E3]                                               |

### T7. Kostnadskedja: bostad, underhåll och skydd

Garantin innebär att varje människa har en trygg plats att bo, men byggprogrammet betyder inte att hela bostadsbeståndet byggs om från noll. Det handlar om att förstärka tillgång, underhåll, energieffektivitet, reparationskapacitet, bostadsreserv och skydd.

| Delprogram bostad                      | Nordisk ram     | Vad beloppet avser                                                           |
|----------------------------------------|-----------------|------------------------------------------------------------------------------|
| Renovering och energiförbättring       | 190 mdkr        | Värme, ventilation, fukt, isolering, tillgänglighet och låg driftskostnad.   |
| Reparations- och underhållskapacitet   | 75 mdkr         | Regionala verkstäder, materiallager, reservdelar och verktygsbibliotek.      |
| Bostadsreserv och modulkapacitet       | 130 mdkr        | Snabbt tillgängliga bostäder, evakuering, nyetablering och övergångsboenden. |
| Skyddade boenden och särskilda behov   | 55 mdkr         | Våld, sjukdom, funktionsvariation, kris och tillfälliga livssituationer.     |
| Digital bostads- och underhållskatalog | 20 mdkr         | Behov, tomma ytor, underhållsstatus, tillgänglighet och revision.            |
| Projekteringsreserv                    | 30 mdkr         | Lokala mark-, plan- och byggfrågor.                                          |
| <b>Summa</b>                           | <b>500 mdkr</b> | Nordisk bostadsram för garantins kärna. [E3]                                 |

### T8. Läkemedel, vårdmaterial och hälsa

Garantin omfattar tillgång till kritiska läkemedel, vårdmaterial och vårdens materiella förutsättningar. Full självförsörjning på all avancerad medicinsk teknik ingår inte i kärnan. Kärnan är robust kapacitet för det som människor behöver för överlevnad, behandling, hygien och grundläggande vård.

Svensk hälso- och sjukvård kostade 719 mdkr 2024. [K11, E1] Det visar att vårdens flöden redan är mycket stora; samhällskontraktets läkemedels- och vårdmaterialpost gäller beredskap, kapacitet, lager och kritisk produktion.

| Delprogram läkemedel och vårdmaterial        | Nordisk ram     | Vad beloppet avser                                                                   |
|----------------------------------------------|-----------------|--------------------------------------------------------------------------------------|
| Kritiska läkemedelslager                     | 55 mdkr         | Rotation, lagerhållning, hållbarhet, kvalitetssystem och distributionssäkerhet.      |
| API och steril produktion där rimligt        | 75 mdkr         | Utvalda aktiva substanser, sterile fill/finish, basläkemedel och regional redundans. |
| Skyddsmaterial och basförnödenheter          | 40 mdkr         | Handskar, masker, desinfektion och engångs- och flergångsmaterial.                   |
| Medicintekniska vardagsresurser              | 35 mdkr         | Utrustning, hjälpmedel, reservdelar och reparationskapacitet.                        |
| Kvalitet, spårbarhet och beredskapsplattform | 25 mdkr         | Lagerdata, serienummer, leverantörskedjor, cybersäkerhet och revision.               |
| Projekteringsreserv                          | 20 mdkr         | Exakta läkemedelslistor, upphandling och branschdata.                                |
| <b>Summa</b>                                 | <b>250 mdkr</b> | Nordisk ram för kritiska vård- och läkemedelsflöden. [E3]                            |

T9. Logistik, cirkularitet, digital plattform och regionala noder

Logistikdelen gör handelns förmåga till livsinfrastruktur. Den ska veta vad som finns, var det finns, vad som behövs, hur länge lagret räcker och hur material återförs.

Utan lager, data, returerna och lokala noder blir garantin ett löfte. Med dem blir den ett driftbart system.

| Område                           | Nordisk ram | Praktiskt innehåll                                                                                  |
|----------------------------------|-------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Logistik, lager och returflöden  | 300 mdkr    | Kylkedjor, lager, transport, returerna, reservnoder, beredskap och spårbarhet.                      |
| Cirkulär materialindustri        | 350 mdkr    | Textil, plast, metaller, elektronik, byggmaterial, reparationsverkstäder, återbruk och demontering. |
| Digital plattform och revision   | 100 mdkr    | Behovskatalog, kapacitetskatalog, materialpass, lagerdata, öppna gränssnitt och cybersäkerhet.      |
| Regionala livsinfrastrukturnoder | 150 mdkr    | Fysiska servicepunkter, utbildning, certifiering, lokal samordning och reservroller.                |

Automation, digital plattform och effektstyrning är beroende av halvledare och elektronikkomponenter som Norden inte producerar. Garantins funktionalitet förutsätter att import av dessa komponenter fungerar. Diversifierade handelsavtal och leverantörskedjor för kritisk elektronik ingår därmed i systemets robusthetsdesign. I ett system där importbehovet är direkt kopplat till garantikärnans funktion förskjuts de demokratiska incitamenten för export: medborgarna kan ställa frågan vad en given export tillför systemet, snarare än vilken vinst den genererar för enskilda aktörer.

T10. Drift, finansiering och motposter

Byggprogrammet är investering. Driften behöver analyseras separat, men den börjar inte från noll. Garantins kärnfunktioner motsvarar flöden som redan existerar i samhällsekonomin, om än med olika finansieringsmekanismer. Hälso- och sjukvård kostade 719 miljarder kronor 2024 [K11, E1]. Hushållens boendeutgifter uppgick till ungefär 570 miljarder kronor och livsmedelsutgifter till ungefär 350 miljarder kronor per år [K12, K13, E2]. Frågan är inte om resurserna existerar, utan hur garantin kan organisera dem mer effektivt och robust.

| Motpost                         | Varför den är relevant                                                                                                                                                   | Datastatus                                                     |
|---------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| Stress och sjukfrånvaro         | Trygg materiell grund kan minska överlevnadsstress, sjukskrivning och vårdtryck. Försäkringskassan anger 9,9 mdkr i sjukpenning 2024 för stressrelaterad psykisk ohälsa. | Svenskt hårt ankare; nordisk sammanställning behövs. [K14, E1] |
| Mindre svinn och kortare kedjor | Lager, planering, lokal kapacitet och cirkularitet minskar värdeförlust.                                                                                                 | Kräver sektormodell. [E4]                                      |
| Lägre importberoende            | Robust nordisk kapacitet minskar exponering mot störningar och prisryck.                                                                                                 | Kräver varuflödesbalans. [E4]                                  |
| Längre produktliv               | Reparation, materialpass och design för demontering minskar nyproduktionsbehov.                                                                                          | Kräver produktkategoridata. [E4]                               |
| Mindre reaktiv krishantering    | Beredskap och lager kostar, men minskar behovet av panikinköp och akutlogistik.                                                                                          | Kräver scenarioanalys. [E4]                                    |

Det ekonomiska plusnettot är en rimlig hypotes som bygger på tydliga motposter och som bör testas i förstudie och pilot. Rapportens starka påstående är att byggprogrammet ligger inom kända samhällsflöden och att stora motposter finns att mäta.

T11. Vad en formell förstudie ska fastställa

| Databeställning                                                 | Syfte                                                                                                                                                      |
|-----------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nordisk livsmedelsbalans per vara, insatsvara och lagerdag      | Fastställa exakt odlings-, förädlings- och lagerkapacitet.                                                                                                 |
| Energimodell med timdata och prioriterade livsfunktioner        | Placera effekt, reservkraft, värme och lagring rätt.                                                                                                       |
| VA-karta med ledningsstatus, reservvatten och näringsåterföring | Koppla trygg vattenförsörjning till cirkulära näringsflöden.                                                                                               |
| Kritisk läkemedelslista med API och steril kapacitet            | Bestämma vilka substanser som ska produceras, lagras eller avtalas.                                                                                        |
| Materialflöden per vardagsresurs                                | Bygga reparations-, återbruks- och återvinningskapacitet där värdet är störst.                                                                             |
| Driftpilot i regional nod                                       | Mäta verklig kostnad, nyttjande, arbetsinsats, automation och medborgarupplevelse.                                                                         |
| Stress- och hälsoeffekter före och efter pilot                  | Kvantifiera motposter i sjukfrånvaro, vård och livskvalitet.                                                                                               |
| Export- och importincitament under garantisystemet              | Kartlägga hur demokratiska incitament för export förändras när import är kopplad till garantikärnans funktion snarare än till individuell vinstmaximering. |

**Teknisk slutsats:** Det som återstår är att besluta, projektera, upphandla och bygga. Resurser, mandat och kompetens finns redan i dagens samhälle.

## Appendix A. Beräkningar

Nordisk befolkning: 28,3 miljoner per den 1 januari 2025. [K1] Sverige: 10 605 529 invånare 2025. [K17] Nordisk andel Sverige:  $10,6/28,3 = 37,5$  procent.

Byggbkostnad per nordisk invånare och månad:  $3\,200\,000 \text{ mdkr} / 15 \text{ år} / 28\,300\,000 / 12 = 629$  kronor, avrundat 630. [E2] Sveriges andel av budget:  $37,5 \text{ procent} \times 3\,200 \text{ mdkr} = 1\,200 \text{ mdkr}$ ; per år 80 mdkr. [E2] Driftshärledning: hushållens utgiftsandelar [K12]: boende 21,9 procent och livsmedel 13,6 procent av hushållens totala konsumtion, drygt 2 600 miljarder per år [K13], ger ungefär 570 respektive 350 miljarder kronor per år. Hälso- och sjukvård: 719 miljarder kronor. [K11] Flödena redovisas separat eftersom de har olika finansieringsmekanismer och inte kan dirigeras om med samma instrument.

## Appendix B. Källor

Alla primärkällor kontrollerade mot källan, senast juni 2026.

- K1. Nordic Statistics: The Nordic population 2025. 28,3 miljoner invånare. [nordicstatistics.org](https://nordicstatistics.org)
- K2. Jordbruksverket: Jordbruksmarkens användning 2025, slutlig statistik. 2 979 000 ha varav 2 526 900 ha åkermark. [jordbruksverket.se](https://jordbruksverket.se)
- K3. Jordbruksverket: Skörd av spannmål, trindsäd och oljeväxter 2025, preliminär statistik. 6,3 miljoner ton. [jordbruksverket.se](https://jordbruksverket.se)
- K4. Jordbruksverket: Trädgårdsodlingens produktion 2025. Tomat 17 700 ton på 484 500 m<sup>2</sup>, gurka 31 600 ton på 630 600 m<sup>2</sup>. [jordbruksverket.se](https://jordbruksverket.se)
- K5. Svegro: Helautomatiskt sallatsväxthus på Färingsö, maj 2025. [svegro.se](https://svegro.se)
- K6. Signify: Ljusgärda LED grow lights, lokal inomhusodling i Sverige. [signify.com](https://signify.com)
- K7. GrowPro/Dutch Greenhouses: Greenhouse pricing. 2,5–6,2 mnEUR per hektar beroende på utrustningsnivå. [growpro.dutchgreenhouses.com](https://growpro.dutchgreenhouses.com)
- K8. Statistics Netherlands (CBS): Area used to grow greenhouse vegetables has increased in ten years. Ca 4 100 hektar 2023. [cbs.nl](https://cbs.nl)
- K9. Svenska kraftnät: Nätutvecklingsplan 2026–2035. Ca 2 900 km nya ledningar, 40 nya stationer, 20 mdkr/år 2026–2027. [svk.se](https://svk.se)
- K10. Svenskt Vatten: Investeringsbehov och framtida kostnader för kommunalt vatten och avlopp. 560 mdkr till 2040, 31 mdkr/år. [vattenbokhandeln.svensktvatten.se](https://vattenbokhandeln.svensktvatten.se)
- K11. SCB: Hälsoräkenskaper 2024. Hälso- och sjukvård 719 mdkr. [scb.se](https://scb.se)
- K12. SCB: Hushållens utgifter (HUT). Boende 21,9 procent, livsmedel och alkoholfria drycker 13,6 procent. [scb.se](https://scb.se)
- K13. Ekonomifakta: Hushållens konsumtion efter ändamål, totalt drygt 2 600 mdkr 2024–2025. [ekonomifakta.se](https://ekonomifakta.se)
- K14. Försäkringskassan: Psykisk ohälsa i dagens arbetsliv, lägesrapport 2026:1. Stressrelaterad ohälsa 22 procent av sjukpenningutgifterna 2024, 9,9 mdkr. [forsakringskassan.se](https://forsakringskassan.se)
- K15. Eurofound: European Working Conditions Survey 2024. [eurofound.europa.eu](https://eurofound.europa.eu)
- K16. Trafikverket/Regeringen: Nationell plan för transportinfrastruktur 2026–2037, 1 171 mdkr. [bransch.trafikverket.se](https://bransch.trafikverket.se)
- K17. SCB: Sveriges befolkning 2025, 10 605 529 invånare. [scb.se](https://scb.se)
- K18. Upphandlingsmyndigheten: Upphandlingspliktiga inköp 1 009 mdkr 2023. [upphandlingsmyndigheten.se](https://upphandlingsmyndigheten.se)
- K19. Ekonomifakta: Offentliga sektorns utgifter, drygt 3 000 mdkr 2024. [ekonomifakta.se](https://ekonomifakta.se)
- K20. Energimyndigheten: El och fjärrvärme 2024, slutlig statistik. Elproduktion 169,3 TWh, 98–99 procent fossilfri. [energimyndigheten.se](https://energimyndigheten.se)

Appendix C. Promptar för egen granskning

| Test                             | Prompt                                                                                                                                                                  |
|----------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Oberoende huvudtest              | Ställ huvudprompten från Del 1 utan att ge AI:n rapporten. Jämför om modellen landar i samma huvudslutsats.                                                             |
| Granskning av rapportens siffror | Klistra in ett avsnitt och be modellen kontrollera beräkning, källor, antaganden och svagheter.                                                                         |
| Motargumenttest                  | Be modellen skriva de starkaste argumenten mot genomförbarheten och därefter skilja mellan fysiska hinder, ekonomiska hinder, politiska hinder och projekteringsfrågor. |